

*Zohlednění podmínek
ke Stanovisku Ministerstva životního prostředí
podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,
k návrhu koncepce
„Aktualizace Státní energetické koncepce České republiky“*

Část A. Podmínky stanoviska z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

1. Zajistit provázanost navazujících strategických dokumentů ASEK s ostatními strategickými dokumenty a politikami vlády ČR a krajskými energetickými koncepcemi a krajskými koncepcemi snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší.

ad. 1) Návaznost ASEK s ostatními strategickými dokumenty a politikami vlády ČR je zajištěna z výchozích podmínek deklarovaných v úvodu materiálu a návazně z nástrojů pro plnění cílů ASEK. Soulad s krajskými energetickými koncepcemi a krajskými koncepcemi je zabezpečen novelou zákona 406/2000 Sb., o hospodaření energií, §3,4 a příslušným nařízením vlády.

2. Při výběru projektů pro realizaci koncepce zohlednit problematiku ochrany životního prostředí, změny klimatu a veřejného zdraví, a to zapracováním environmentálních kritérií podle kapitoly 11 vyhodnocení do celkového systému hodnocení a výběru projektů. Zajistit dostatečné personální a odborné kapacity pro oblast životního prostředí v rámci hodnocení projektů.

ad. 2) Konkrétní projekty pro realizaci cílů koncepce, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním problematiky ochrany životního prostředí, změny klimatu a veřejného zdraví.

3. Na koncepci navazující strategie, projekty a záměry podrobit hodnocení vlivů na životní prostředí (SEA, EIA), pokud tak stanoví zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. V případě navazujících variantních řešení záměrů nových energetických staveb vybrat variantu s minimálními dopady na ŽP a ochranu veřejného zdraví.

ad. 3) Konkrétní případně možné navazující strategie pro realizaci cílů koncepce, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi jejich tvorby podléhat, pokud tak stanoví zákon, vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním problematiky ochrany životního prostředí. Se zohledněním všech adekvátních faktorů tvorby variant navazující strategie (technické, socio ekonomické a další) bude kladen důraz na minimální dopady na ŽP a ochranu veřejného zdraví.

4. V rámci projektové přípravy staveb, navazujících na ASEK a na ni navazující koncepce a dále při výstavbě a provozu energetických zdrojů a další infrastruktury je nutné respektovat zvláště chráněná území a lokality zvláště chráněných druhů včetně jejich potravních lokalit a migračních koridorů, významnější centra biodiverzity, místa s vyšším podílem přírodních biotopů a výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů a respektovat co nejvíce krajinný ráz. Pokud tyto vlivy nelze zcela eliminovat, je třeba vybrat variantu s nejmenším možným vlivem.

ad. 4) Konkrétní projekty přípravy staveb pro realizaci cílů koncepce, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi jejich tvorby podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) s respektováním zvláště chráněných území a lokalit zvláště chráněných druhů včetně jejich potravních lokalit a migračních koridorů, významnějších center biodiverzity, míst s vyšším podílem přírodních biotopů a výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů a respektováním krajinného rázu.

5. Projekty realizovat s ohledem na možný vliv na úbytek přírodních stanovišť, ovlivnění biologické diverzity a rozmanitosti ekosystémů, na zvyšování fragmentace krajiny a bariérový efekt nejen liniových staveb.

ad. 5) Konkrétní projekty pro realizaci cílů koncepce, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním možného vlivu na úbytek přírodních stanovišť, ovlivnění biologické diverzity a rozmanitosti ekosystémů, na zvyšování fragmentace krajiny a bariérový efekt nejen liniových staveb.

6. Při rozšíření a modernizaci energetických sítí je třeba minimalizovat vlivy na životní prostředí volbou vhodné trasy a konkrétního technického řešení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat kromě zvláště chráněných území, přírodních biotopů a biotopů významných druhů, prvků územního systému ekologické stability, významných krajinných prvků, také okolí shromaždišť vodních ptáků, hnízdišť dravců, přechodům přes vodní toky a lesní komplexy apod.

ad. 6) Konkrétní projekty pro realizaci cílů koncepce, týkající se rozšíření a modernizace energetických sítí, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním možného vlivu na zvláště chráněných území, přírodních biotopů a biotopů významných druhů, prvků územního systému ekologické stability, významných krajinných prvků, také okolí shromaždišť vodních ptáků, hnízdišť dravců, přechodům přes vodní toky a lesní komplexy.

7. Při plánování investic zahrnujících výstavbu energetických zdrojů a další infrastruktury upřednostňovat řešení minimalizující nároky na zábory půdy a vytvářet podmínky pro šetrné využívání surovin, včetně jejich recyklace a druhotného využívání.

ad. 7) Konkrétní projekty pro realizaci cílů koncepce, týkající se výstavby energetických zdrojů a další infrastruktury, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním minimalizace nároků na zábory půdy a vytvářením podmínek pro šetrné využívání surovin, včetně jejich recyklace a druhotného využívání.

8. V následných krocích případné aplikace ASEK na řešení vodních děl včetně umisťování a rekonstrukcí vodních elektráren důsledně dbát na zajištění migrační průchodnosti pro vodní živočichy a minimalizaci zásahů do koryt vodních toků. Případný konečný návrh vodních děl řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.

ad. 8) Konkrétní projekty pro realizaci cílů koncepce, týkající se řešení vodních děl včetně umisťování a rekonstrukcí vodních elektráren, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se

zohledněním migrační průchodnosti pro vodní živočichy a minimalizaci zásahů do koryt vodních toků. Případný konečný návrh vodních děl bude řešen v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.

9. V následných krocích případné aplikace ASEK na řešení letecké dopravy (viz bod Ed.2) vést vzletové, letové a přistávací koridory mimo známé tahové koridory ptáků a současně zohlednit jejich hnízdní a potravní lokality. Zajistit ochranu hlukově chráněných objektů před hlukem z leteckého provozu.

ad. 9) Konkrétní projekty pro realizaci cílů koncepce, týkající se řešení letecké dopravy, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním vedení vzletových, letových a přistávacích koridorů mimo známé tahové koridory ptáků a současně zohledněním jejich hnízdní a potravní lokality a zajištěním ochrany hlukově chráněných objektů před hlukem z leteckého provozu.

10. Podpora inovativních technologií v oblasti odpadového hospodářství musí směřovat k podpoře těch investic, které kromě emisních limitů a plnění všech technických parametrů vyžadovaných legislativou dále plní principy hierarchie nakládání s odpadem.

ad. 10) Konkrétní projekty využití inovativních technologií v oblasti odpadového hospodářství, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním těch investic, které kromě emisních limitů a plnění všech technických parametrů vyžadovaných legislativou dále plní principy hierarchie nakládání s odpadem.

11. Při podpoře vývoje alternativních pohonů preferovat nízkouhlikatá či neuhlikatá paliva, nezvyšující emise do ovzduší a emise skleníkových plynů. Podporovat strategii čisté mobility.

ad. 11) Konkrétní projekty využití alternativních pohonů, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA) se zohledněním preference nízkouhlikatých či neuhlikatých paliv, nezvyšující emise do ovzduší a emise skleníkových plynů s podporou strategie čisté mobility.

12. Požadujeme doplnit ASEK o další zvažované scénáře vhodného složení energetického mixu primárních energetických zdrojů a zdrojů výroby elektrické energie, na základě kterých byl zformulován optimalizovaný scénář a následně pak výsledná varianta vstupující do ASEK.

ad. 12) V rámci přípravy dokumentu bylo za účelem vyjádření budoucího vývoje energetického sektoru v ČR zkoumáno na základě bilančního modelu spektrum možných alternativních scénářů. Ty vycházely ze změny vstupních parametrů (nikoli však axiomů) bilančního modelu, plynoucích z hierarchizace vrcholových strategických priorit: bezpečnost – udržitelnost – konkurenceschopnost. Výsledkem je stanovení koridorů, které vymezují přijatelný směr vývoje mixu primárních energetických zdrojů a hrubé výroby elektřiny v ČR. Koridorové vymezení koncepce je tedy nástrojem pro kvantifikaci možné variability výsledků modelu (tedy především struktury a výše primárních energetických zdrojů (PEZ) a hrubé výroby elektřiny), v závislosti na předem stanované hodnotě vstupních parametrů ve variantním vyjádření.

Pro upřesnění byla zpracována informativní příloha k ASEK, z níž vyplývají některé možné mezní řešení scénáře s příslušnými podmínkami a omezujícími faktory pro jejich případnou realizaci.

13. Provést následující textové úpravy v návrhové části koncepce:

a) Opatření PII.8. je nejasně formulováno, není specifikováno čeho se opatření týká a jaká efektivita bude zvýšena. Předpokládáme, že jde o zvýšení energetické účinnosti resp. snížení energetické náročnosti průmyslové výroby. Doporučujeme znění tohoto bodu přeformulovat tak, aby byl jednoznačný.

ad. 13a) V tomto ohledu není jasné, čeho se připomínka týká. V daném opatření není slovo efektivita vůbec zmíněno. Opatření deklaruje „maximalizaci využití dotačních programů EU“, což je podle našeho názoru srozumitelná formulace, která se nezmiňuje o zvyšování efektivity. Energetické úspory jsou pak srozumitelným termínem a není zcela patrné, proč by měla být tato formulace nahrazena termínem energetická účinnost, nebo energetická náročnost. Není tedy patrné, v čem je formulace opatření mnohoznačná.

b) Hlavní cíl A1: požadujeme přeformulovat v tomto smyslu: Zabezpečit výkonově přebytkovou výrobní bilanci založenou na diverzifikovaném palivovém mixu a efektivním využití disponibilních tuzemských primárních zdrojů.

ad. 13b) V dokumentu ASEK bylo přeformulováno dle požadavku.

c) V případě opatření Bf.3. není z formulace zjevný způsob, jakým bude dosaženo deklarovaného cíle. Doporučujeme specifikovat.

ad. 13c) Provozovatel přepravní soustavy se zemním plynem je ze zákona regulovaným subjektem. Deklarovaného cíle tedy bude dosaženo přes pravomoci, které specifikuje Energetický zákon. Jedná se především o pravomoci Energetického regulačního úřadu. Nástroje na prosazování SEK jsou shrnuty ve vlastní kapitole. V podkapitole 6.2. Nástroje v oblasti výkonu státní správy je pak explicitně uvedeno „Zajistit výkon regulace energetických odvětví tak, aby byly systematicky naplňovány cíle Státní energetické koncepce a Surovinové politiky.“ Toto je v gesci Energetického regulačního úřadu. Formulace tedy neuvádí způsob dosažení deklarovaného cíle, ten je uveden v tomu určené části textu, což je i v souladu s myšlenkou takto strukturovaného dokumentu a je v souladu s postupem u všech ostatních opatření.

14. V případě provozování uhelných tepláren a kogeneračních jednotek a příp. výstavby nových uhelných elektráren je potřeba preferovat nejmodernější technologie s vysokou energetickou účinností spalování uhlí, s tím že ASEK respektuje existující dobývací prostory.

ad. 14) Konkrétní projekty provozování uhelných tepláren a kogeneračních jednotek a příp. výstavby nových uhelných elektráren, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA), se zohledněním nejmodernější technologie s vysokou energetickou účinností spalování uhlí. Respektování dobývacích prostor je ukotvena v příslušném zákoně.

15. Případnou výstavbu nových přečerpávacích elektráren, objektů fotovoltaických farem (mimo instalací umístěných na střechách a v brownfieldech), malých vodních elektráren či větrných turbín a související infrastruktury směřovat mimo zvláště chráněná území a jiné ekologicky významné segmenty krajiny.

ad. 15) Konkrétní projekty výstavby nových přečerpávacích elektráren, objektů fotovoltaických farem, malých vodních elektráren či větrných turbín a související infrastruktury, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA), se zohledněním zvláště chráněných území a jiných ekologicky významných segmentů krajiny.

16. Energetické využití biomasy přednostně soustředit na využití biomasy v modernizovaných kotelnách na lokální úrovni, v blízkosti místa jejího vzniku.

ad. 16) Konkrétní projekty modernizace kotelen na lokální úrovni, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA), se zohledněním energetického využití biomasy v blízkosti místa jejího vzniku.

17. V ASEK požadujeme komplexněji a precizněji reflektovat závazky EU a ČR v oblasti změny klimatu přijaté v rámci klimaticko-energetického balíčku. Scénáře musí být hodnoceny z hlediska jejich dopadů na plnění cílů do roku 2020, respektive uvažovaných cílů do roku 2030, 2040 a 2050. Zároveň musí být rovněž limitovány splněním závazků ČR v oblastech ochrany ovzduší a energetické účinnosti.

ad. 17) Při koncipování scénáře ASEK byla, mimo jiné využita data vycházející z podkladů připravených Ministerstvem životního prostředí v rámci zpracování dopadové analýzy návrhu klimaticko-energetického rámce pro roky 2020 – 2030 na ČR. ASEK v maximálně možné míře eliminuje negativní vlivy změny klimatu v rámci klimaticko-energetického balíčku. ASEK jako souhrnný koncepční materiál týkající se prognózy vývoje energetiky ČR přiměřeným způsobem reflektuje závazky EU a ČR v této oblasti.

18. ASEK se k problematice emisí skleníkových plynů vyjadřuje pouze velmi obecně a konkrétní hodnocení variant neprovádí. Požadujeme vyhodnocení variant z hlediska emisí skleníkových plynů dále rozpracovat a kvantifikovat.

ad. 18) Problematika emisí skleníkových plynů je implicitně zahrnuta do koridorového vymezení scénáře ASEK.

19. V ASEK chybí provázanost s aktualizací Surovinové politiky a jejími vstupy do ASEK a komplexním plánem rozvoje jaderné energetiky v ČR, který by měl být jedním z východisek ASEK. Doporučujeme proto, aby do ASEK byly zapracovány vstupy z uvedených materiálů.

ad. 19) ASEK reflektuje vstupy a základní axiomy přípravy aktualizace Surovinové politiky. V kontextu ASEK je také připravován komplexní materiál týkající se rozvoje jaderné energetiky v ČR, který bude předložen vládě, v souladu s usnesením vlády České republiky č. 243 ze dne 9. dubna 2014

20. Ná vazné projekty řešit v souladu s Koncepcí nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem a Plánem odpadového hospodářství ČR.

ad. 20) Ná vazné projekty, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA), v souladu s Koncepcí nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem a Plánem odpadového hospodářství ČR.

21. V pravidelných intervalech vyhodnocovat vliv implementace ASEK (včetně vlivů na životní prostředí) se zveřejňováním souhrnné zprávy. V případě zjišťování významných negativních vlivů ASEK na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této hodnocené koncepce.

ad. 21) Realizace cílů ASEK bude vyhodnocována v nejméně pětiletých intervalech, v intencích zákona 406/2000 Sb., o hospodaření energií, a případně aktualizována.

22. Realizace konkrétních projektů bude hodnocena a případně mezistátně posouzena na úrovni EIA, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o posuzování vlivů na životní prostředí včetně směrnic Evropského parlamentu č. 2001/42/EC, o hodnocení účinků určitých plánů a programů na životní prostředí a směrnice č. 2011/92/EU, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

ad. 22) Ná vazné projekty, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA, případně EIA).

23. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení.

ad. 23) MPO jako předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení.

Část B. Podmínky stanoviska z hlediska vlivů na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000:

24. Každý cíl resp. opatření navržené v ASEK bude realizováno s respektováním ochrany území EVL a PO soustavy Natura 2000. Při možných variantách vždy preferovat vedení tras energetických sítí mimo lokality soustavy Natura 2000. Konečný návrh řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.

25. Cíle a priority, u nichž byl identifikován potenciálně možný negativní vliv (označený ?), musí být v další fázi realizace předloženy ke stanovisku dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

26. V případě cílů, které zakládají možnost realizace konkrétních záměrů energetické infrastruktury, umístěných v příhraničních oblastech ČR, které nejsou v současnosti známy z hlediska počtu, lokalizace ani technického řešení a nebylo je tedy možno objektivně vyhodnotit na úrovni ASEK, je nezbytné přenést povinnost hodnocení vlivů dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů do dalších fází (proces SEA v rámci strategických krajských dokumentů v oblasti energetiky, zásad územního kraje a další územně plánovací dokumentace, projektové hodnocení na úrovni EIA apod.), kdy budou k dispozici podrobné údaje a kde již mohou být tyto cíle řešeny podrobněji v konkrétnějších územních souvislostech, včetně případného přeshraničního posouzení v souladu s platnou legislativou.

27. Priority a cíle, jež implikují výstavbu nové energetické infrastruktury jako jsou elektrovedy, ropovody, plynovody, horkovody, teplovody, zásobníky plynu či nové energetické zdroje, rozvoj obnovitelných zdrojů energie (viz body PIII.1., PIII.2., PIII.4. PIII.5., PIII.6., PIII.7., PIII.8., PV.6., A2., A3., Ab.1., Ab.6., Ac.1., Ad.2., Ae.1., Af.1., Af.2, Ah.1., Ai.1., Ai.4., Ai.5., Ak.1., Ak.2., Ak.4., B1., B6., B9., Ba.2., Bc.1., D.6., D.8.), je potřeba v následných fázích projektové přípravy koncipovat tak, aby byly trasovány či umístěovány mimo území soustavy Natura 2000. V případě, že nebude možné střet s územím soustavy Natura 2000 zcela eliminovat, je nutno navrhnout takové technické řešení, jež bude mít co nejmenší dopad na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000. Současně musí být realizována opatření k minimalizaci případných negativních vlivů záměru.

28. V případě využití akumulace energie z přečerpávacích elektráren doporučujeme jejich realizaci v podobě přestavby stávajících průtočných elektráren tam, kde je to technicky možné. Z hlediska příp. realizace v nových lokalitách, je pak nutným předpokladem, že tato území leží mimo území soustavy Natura 2000.

29. V rámci naplňování cílů v oblasti využití obnovitelných zdrojů energie (viz body PI.3., EI.5., Ab.1.) je třeba nastavit legislativní a organizační procesy, eliminující riziko překotného rozvoje obnovitelných zdrojů energie, který by ve svých (byť nepřímých důsledcích) mohl potenciálně negativně ovlivňovat i území soustavy Natura 2000 a jeho předměty ochrany. Rozvoj pěstování biomasy by v tomto kontextu měl být z důvodů předběžné opatrnosti rozvíjen s jistou obezřetností s ohledem na dlouhodobý trend šíření a stoupající podíl nepůvodních druhů rostlin v naší krajině, z nichž mnohé jsou invazivní. Z hlediska rozvoje obnovitelných zdrojů energie je nutno zohlednit i požadavky či podmínky potravinové bezpečnosti s respektováním klimatických a geografických podmínek ČR.

30. Priority a cíle, jež implikují výstavbu nové dopravní infrastruktury jako jsou např. vysokorychlostní tratě, dále pak rozvoj vodní dopravy (viz. body Eb.3., Eb.4., Ec.1., Ec.3.,

Ed.1.), je potřeba v následných fázích projektové přípravy koncipovat tak, aby byly trasovány mimo území soustavy Natura 2000. V případě, že nebude možné střet s územím soustavy Natura 2000 zcela eliminovat, je nutno navrhnout takové technické řešení, jež bude mít co nejmenší dopad na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000. Současně musí být realizována opatření k minimalizaci případných negativních vlivů záměru.

ad. Část B., 24 - 30) Veškeré cíle a opatření navržené v ASEK budou realizovány s respektováním ochrany území EVL a PO soustavy Natura 2000 v souladu s podmínkami stanoviska části B) z hlediska vlivů na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000. Návazné projekty, které ASEK nepředjímá, budou ve fázi přípravy podléhat vždy vlastnímu procesu posuzování SEA/EIA.